

TOMASZ MOSKAL¹Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
ORCID 0000-0002-0174-893X**SŁAWOMIR ZYCH²**Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
ORCID 0000-0002-1518-9622**DEKANAT RUDNICKI W ŚWIETLE WIZYTACJI W 1922 ROKU**

Dekanat rudnicki został utworzony dla archidiakonatu sandomierskiego na przełomie XVI/XVII w.³ Do końca I Rzeczypospolitej stanowiły go parafie: Bieliny, Gorzyce, Grębów, Jeżowe, Pysznica, Raławice, Rozwadów, Rudnik, Trześń, Turbia, Wielowieś, Zaleszany⁴. W 1776 r. został włączony terytorialnie w granice diecezji tarnowskiej, a następnie przemyskiej. Stanowił jej część do 1992 r.⁵ Papież Jan Paweł II w 1992 r. bullą *Totus Tuus Poloniae Populus* włączył go do diecezji sandomierskiej⁶.

Elenchus diecezji przemyskiej o.ł. z 1923 r. wlicza w dekanacie rudnickim 15 placówek duszpasterskich: Bieliny, Domostawę, Jarocin, Jatę, Jeżowe, Kurzyne, Łętownię, Nisko, Pysznicę, Raławice, Rozwadów, Rudnik, Stany, Ulanów, w tym 8 parafii i 7 ekspozytur. Edytowany protokół wizytacji dziekańskiej z 1922 r. pomija parafię w Rozwadowie. W odniesieniu do wizytacji z 1918 r.⁷, dwie placówki duszpasterskie: Górno i Kamień zostały włączone do dekanatu z siedzibą w Sokołowie Małopolskim. Natomiast w dekanacie rudnickim utworzono ekspozytury w Jacie i Kopkach⁸. Zamieszkiwało go ok. 63 200 katolików⁹.

¹ Ks. dr hab. Tomasz Moskal, prof. KUL, Dyrektor Instytutu Nauk Teologicznych KUL, zatrudniony na Wydziale Teologii przy katedrze historii Kościoła. Główne kierunki zainteresowań naukowych: księgozbiory kościelne, duchowieństwo parafialne, kultura monastyczna na ziemiach polskich, edytorstwo źródeł do dziejów Kościoła polskiego. Adres do korespondencji: tomasz.moskal@kul.pl.

² Ks. dr hab. Sławomir Zych, Dyrektor Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL. Główne kierunki zainteresowań naukowych: diecezja przemyska w historycznych granicach, Polonia i duszpasterstwo polonijne. Adres do korespondencji: slawomir.zych@kul.pl.

³ J. Rawski, *Wybrane zagadnienia dotyczące administracji kościelnej w widłach Wisły i Sanu*, Tarnobrzeg 1997, s. 51-70.

⁴ S. Litak, *Kościół łaciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne*, Lublin 1996, s. 248.

⁵ B. Kumor, *Ustrój i organizacja Kościoła polskiego w okresie niewoli narodowej 1772-1918*, Kraków 1980, s. 161.

⁶ Tamże, s. 226-227.

⁷ T. Moskal, S. Zych, *Dekanat rudnicki w świetle wizytacji z 1918 roku*, „Saeculum Christianum”, 30/2023, nr 2, s. 316-327.

⁸ *Elenchus Cleri Dioecesis Rit[us] Lat[ini] Premisiensis*, Premislae (1923), s. 53-55.

⁹ Tamże, s. 53-55. Diecezja przemyska w 1914 r. była podzielona na 32 dekanaty, zob. J. Ataman, *Zarys dziejów diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego*, Przemyśl 1985, s. 41.

Dziekanem dekanatu był ks. Michał Dukiet, proboszcz w Rozwadowie, zaś wicedziekanem ks. Ignacy Pyzik, duszpasterz parafii Pysznica. Wizytacja odbyła się w terminie od 22 września do 28 grudnia 1922 r. Dziekan odwiedził 9 (Jata, Jeżowe, Kopki, Łętownia, Nisko, Pysznica, Raclawice, Rudnik, Stany), zaś wicedziekan 5 placówek duszpasterskich (Bieliny, Domostawa, Jarocin, Kurzyna, Ulanów). Wg informacji zapisanych w protokole skupiano się głównie na kościele parafialnym i jego wyposażeniu, szkołach, sprawowaniu sakramentów – szczególnie ile dzieci przystąpiło do I Komunii Świętej, stanie moralnym parafian oraz informacjach o duchowieństwie.

Publikowany protokół powizytacyjny znajduje się w Archiwum Archidiecezjalnym w Przemyślu¹⁰. Jest to drugi po odzyskaniu przez Polskę niepodległości opis stanu duszpasterskiego parafii dekanatu rudnickiego. Poprzedni ukazywał parafie w 1918 r.¹¹ Edytowany tekst wizytacji został napisany starannym pismem na czterech papierowych kartach. Ostatnią opatrzono okrągłą pieczęcią z krzyżem w centralnym polu i napisem majuskulnymi literami DECANATUS RUDNICENSIS w otoku. Obok znajduje się także pieczęć tekstowa z informacją, że dokument wpłynął do Kancelarii Kurii Biskupiej w Przemyślu 31 lipca 1923 r. i został odnotowany pod numerem L. 3623 w Referacie X. Przy edycji źródła korzystano ze wskazówek zawartych w *Materiałach do instrukcji wydawniczej dla źródeł do dziejów najnowszych Polski*, opracowanych przez Stanisława Kalabińskiego i Feliksa Tycha¹². W przypisach wyjaśniono nazwy geograficzne i osoby występujące w tekście, podano informację wyjaśniającą o szkołach oraz wyposażeniu kościołów. Pisownia została uwspółcześniona.

¹⁰ Archiwum Archidiecezji Przemyskiej, sygn. TDS XXV/2 RUDNICKI, *Sprawozdanie z wizytacji w dekanacie rudnickim dokonanej w r. 1922*, b.p.

¹¹ Zob. T. Moskał, S. Zych, *Dekanat rudnicki*, passim. Dla terenu sąsiedniej wówczas diecezji tarnowskiej z tego okresu opublikowano m.in.: K. Haptaś, *Wizytacja dziekańska parafii kolbuszowskiej z 12 lutego 1878 r.*, „Rocznik Kolbuszowski”, 10/2010, s. 75-81; tenże, *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego za rok 1926*, „Rocznik Kolbuszowski”, 13/2013, s. 67-70; tenże, *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1918*, „Rocznik Kolbuszowski”, 14/2014, s. 53-58; tenże, *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1922*, „Rocznik Kolbuszowski”, 15/2015, s. 43-49; tenże, *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego za rok 1923*, „Rocznik Kolbuszowski”, 18/2018, s. 439-436; tenże, *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1924*, „Rocznik Kolbuszowski”, 19/2019, s. 347-352; tenże, *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1927*, „Rocznik Kolbuszowski”, 20/2020, s. 295-302. O ważności sprawozdań z wizytacji dziekańskich pisał H.E. Wyczawski we *Wprowadzeniu do studiów w archiwach kościelnych*, wyd. drugie poprawione i uzupełnione, red. T. Moskał, A.K. Sitnik, Kalwaria Zebrzydowska 2013, s. 242-244; 385. Wśród wydawnictw źródłowych odnoszących się do tych wizytacji u schyłku XVIII w. można wskazać: *Protokoły wizytacyjne dekanatu bytomskiego z lat 1792-1793*, wyd. J. Pater, Poznań–Wrocław 2003; A. Weiss, *Raporty dziekanów o stanie kościołów diecezji poznańskiej w 1797 roku*, Lublin 2010.

¹² *Materiały do instrukcji wydawniczej dla źródeł do dziejów najnowszych Polski*, oprac. S. Kalabiński, F. Tych, Warszawa 1958 [mps powielany], w: J. Tandecki, K. Kopiński, *Edytorstwo źródeł historycznych*, Warszawa 2014, s. 413-447.

Wizytacja dziekańska w dekanacie rudnickim

L. 25.

Sprawozdanie z wizytacji w dekanacie rudnickim dokonanej w r. 1922.

1. Bieliny¹³ – dnia 13 grudnia 1922 (ks. Ignacy Pyzik¹⁴ wizytował).

Proboszcz: ks. Wojciech Wanielista¹⁵.

Kościół w b[ardzo] dobrym stanie, czysto utrzymany, zaopatrzenie w szaty liturgiczne i bieliznę wystarczające¹⁶. Plebania i budynki plebańskie w dobrym stanie. Szkół w parafii dwie, nauki religii udzielano regularnie¹⁷. Moralność w parafii dobra. Komunikantów rozdano 4000. Do I^{szej} spowiedzi i Komunii św. 52 dzieci przystąpiło.

2. Domostawa¹⁸ – dnia 28 grudnia 1922 (w[izytował] ks. I[gnący] Pyzik).

Ekspozyt: ks. Leon Ziębka¹⁹.

Kościół drewniany, podłoga grzybem zniszczona, obecnie zupełnie naprawiona, obecnie w b[ardzo] dobrym stanie i czysto, starannie utrzymany²⁰. Zaopatrzenie w szaty i bieliznę wystarczające. Staraniem ks. Ekspozyta zakupiono i zainstalowano na probostwo około 8 morgów pola. Plebania i budynki w dobrym stanie. Brak organów i organisty. W czerwcu urządzono misje ludowe. Komunikantów wydano 5200. Do I^{szej} spowiedzi i Komunii św. 43 dzieci przystąpiło. Ks. Ekspozyt cieszy się poważaniem w parafii.

¹³ Parafia erygowana przed 1325 r., zob. B. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, Kraków 2002, s. 187; B. Gajewski, *Bieliny. Wieś nad Sanem*, Stalowa Wola 1991, passim; tenże, *Rys historyczny parafii Bieliny*, Rzeszów 1997, s. 10.

¹⁴ Ks. Ignacy Pyzik (22 XI 1866 r. – 20 X 1942 r.), święcenia kapłańskie przyjął 19 VII 1891 r., wikariusz w Przewrotnem (28 VIII 1891 r. – 8 X 1894 r.), Staromieściu (8 X 1894 r. – 5 IX 1896 r.), Rzeszowie (5 IX 1896 r. – 1 VIII 1898 r.), Bieczu (1 VIII 1898 r. – 1 II 1900 r.) i Przeworsku (1 II 1900 r. – 10 X 1903 r.), ekspozyt w Schodnicy (10 X 1903 r. – 12 III 1904 r.) i Nisku (12 III 1904 r. – 1 VII 1906 r.), proboszcz w Pyszniczy od 1 VII 1906 r., dziekan ulanowski od 1931 r., zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Ignacego Pyzika; *Zarys dziejów Niska*, red. T. Moskal, Sandomierz 2023, s. 104-105; S. Momidłowski, *Wspomnienia pośmiertne o przemyskich kapłanach*, Przemysł 2019, s. 256-260; K. Szopa, *Księża bieccy*, Biecz 2008, s. 124-127.

¹⁵ Ks. Wojciech Wanielista (14 IV 1881 r. – 1947 r.), święcenia kapłańskie przyjął 24 VI 1909 r., wikariusz w Kraszynie (15 VII 1909 r. – 30 IX 1909 r.), wikariusz i tymczasowy katecheta w Krakowcu (1 X 1909 r. – 30 X 1911 r.) oraz Rudniku nad Sanem (1 XI 1911 r. – 3 IX 1917 r.), proboszcz w Bielinach od 4 IX 1917 r., wicedziekan ulanowski od 1931 r., zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Wojciecha Wanielisty; ks. Wanielista od 1945 r. był współpracownikiem kierownictwa WiN w Nisku, zob. Z.K. Wójcik, *Udział księży diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w działalności podziemia antykomunistycznego w latach 1944-1956. Przyczyny – fakty – represje*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, 2003, t. 36, z. 1, s. 227-228.

¹⁶ Kościół murowany, wybudowany ok. 1770 r., konsekrowany w 1852 r., w czasie I wojny światowej „częściowo uszkodzony, mianowicie mury, dach, sklepienie i jego freski”, zob. *Wykaz kościołów diecezji przemyskiej ob. łac. wskutek wojny całkowicie zniszczonych lub częściowo uszkodzonych*, „Kronika Diecezji Przemyskiej”, 17/1917, s. 49.

¹⁷ Szkoły funkcjonowały w Bielinach i Gliniance, zob. *Schematismus Universi Venerabilis Cleri Saecularis Et Regularis Ritus Latini Premisliensis Pro Anno Domini 1917*, Premislae 1916, s. 183.

¹⁸ Parafia erygowana 15 grudnia 1927 r., zob. S. Konik, *Dwie historie. Parafia Domostawa*, Domostawa 2022, s. 52-53.

¹⁹ Ks. Leon Ziębka (6 IV 1870 r. – 17 XII 1938 r.), święcenia kapłańskie przyjął 15 VII 1893 r., wikariusz we Frysztaku (31 VII 1893 r. – 30 I 1895 r.), Golcowej (30 I 1895 r. – 10 VIII 1897 r.), Husakowie (10 VIII 1897 r. – 27 X 1898 r.), Pyszniczy (27 X 1890 r. – 31 I 1899 r.), Ranizowie (31 I 1899 r. – 11 VIII 1903 r.) i Dylągowej (11 VIII 1903 r. – 11 III 1907 r.), administrator w Lubeni (11 III 1907 r. – 27 VII 1907 r.) i Ostrowie (27 VII 1907 r. – 28 XI 1907 r.), wikariusz w Pruchniku (28 XI 1907 r. – 11 VI 1909 r.), ekspozyt w Kurzyniu (11 VI 1909 r. – 15 XI 1913 r.). 15 XI 1913 r. objął ekspozyturę w Domostawie, 20 I 1928 r. zamianowany tam proboszczem, zrezygnował z probostwa i zamianowany administratorem w Domostawie 31 VIII 1937 r., zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Leona Ziębki; *Schematismus 1916*, s. 183; S. Konik, *Dwie historie*, s. 48-53.

²⁰ Kościół został wybudowany w 1911 r., zob. *Schematismus 1916*, s. 183; S. Konik, *Dwie historie*, s. 45.

3. Jarocin²¹ – dnia 28 grudnia 1922 [wizytował] ks. I[gnacy] Pyzik).

Ekspozyt: ks. Stanisław Władyka²².

Kościół murowany, schludny, w r. 1922 sprawiono wielki ołtarz z obrazem Matki Boskiej Bolesnej i stacje drogi krzyżowej²³. Szaty i bielizna kościelna w wystarczającej ilości. Brak organów i organisty. Plebania i budynki drewniane w dobrym stanie. W szkole udzielano nauki religii regularnie. Ks. Ekspozyt cieszy się zaufaniem.

4. Jata²⁴ – dnia 16 listopada 1922 (wizytował) ks. M[ichał] Dukiet²⁵).

Ekspozyt: ks. Szczepana Zagalak²⁶.

Tymczasowa kaplica drewniana zaopatrzona w niezbędne sprzęty, szaty i bieliznę. Budowa kościoła murowanego rozpoczęta przed wojną, przerwana wskutek wojny, obecnie nakryte mury stoją²⁷. Dom mieszkalny, stajnia, drewnitnia, piwnica, spichlerz w dobrym stanie. Sprawiono w b[ieżącym] r[oku] chór, konfesjonał, komoda, tacka umywalka, krzyż ołtarzowy, puszka srebrna (za 10 dolarów), sukienka. Zakupiono ½ morga pola od Żyda tuż obok kościoła za 500.000 mkp. Od 1/10 1921 po dziś wydano 2.100.000. mkp. Praca ks. Ekspozyta wydatna.

²¹ Kościół został zbudowany w latach 1911-1913, poświęcony w 1916, parafię erygowano w 1927 r., zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, red. A. Kończak, Sandomierz 1994, s. 508.

²² Ks. Stanisław Władyka (1885 r. – 18 IX 1951 r.), święcenia kapłańskie przyjął 24 VI 1909 r., wikariusz w Miechocinie (1909-1914), kurat polowy (1914-1915), wikariusz w Pniowie (1915-1918) i Jeżowem (1918-1919), od 1919 r. ekspozyt w Jarocinie, kolejno od 1924 r. ekspozyt i proboszcz w Chmielowie, zob. *Elenchus 1923*, s. 54; *Rocznik diecezji przemyskiej na rok 1952*, Przemyśl 1952, s. 176; B. Walicki, S. Zych, *Obraz dekanatu miechocińskiego diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*, „Zwiastowanie”, 33/2023, nr 1 [w druku].

²³ Kościół został zbudowany w latach 1911-1913, poświęcony w 1916, parafię erygowano w 1927 r., zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, s. 508. Takie same obrazy ze stacjami drogi krzyżowej zakupione zostały w 1922 r. w pobliskiej parafii Raclawice za 46 000 mk. Ich autorem był Jan Bukowczyk z Krakowa, zob. APR, *Księga dochodów i rozchodów*, 1921 r.; T. Moskal, *Inwentarz parafii Raclawice z 1923 roku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 113/2020, s. 294.

²⁴ Parafię w Jacie erygowano 23 września 1919 r., a jej pierwszym proboszczem został wikariusz z Jeżowego, ks. Franciszek Haba. Kaplicę, plebanie i budynki gospodarcze, wybudowano dzięki funduszom ofiarowanym przez Franciszkę Adamczyk z Jaty, zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, s. 338.

²⁵ Ks. Michał Dukiet (24 IX 1864 r. – 31 VIII 1933 r.), święcenia kapłańskie przyjął 20 VII 1890 r., wikariusz i katecheta w Jaśle (do 25 XI 1898 r.), wikariusz w Gorlicach (do 17 X 1899 r.), wikariusz *dirigens* (do 30 IX 1900 r.) i administrator w Gorzycach (do 4 III 1901 r.), administrator (od 5 III 1901 r.) a następnie proboszcz w Rozwadowie (od 20 IX 1901 r.). Od 1911 r. pełnił obowiązki dziekana rudnickiego, zaś po podziale dekanatów w 1931 r., dziekana rozwadowskiego, zob. S. Momidłowski, *Wspomnienia pośmiertne*, s. 49-52; A. Motyka, *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 6: Czyki – Dymnicki)*, „Zwiastowanie”, 30/2021, nr 2, s. 220-221.

²⁶ Ks. Szczepan Zagalak (30 XII 1886 r. – 5 III 1945 r.), święcenia kapłańskie przyjął 5 VII 1914 r., wikariusz w Samborze (5 VIII 1914 r. – 31 V 1917 r.), Jarosławiu (1 VI 1917 r. – 30 VI 1918 r.) i Borku (1 VII 1918 r. – 30 IX 1921 r.). 1 X 1921 r. objął ekspozyturę w Jacie, 20 IX 1935 r. zamianowany proboszczem w Rudniku nad Sanem, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Szczepana Zagalaka; *Rocznik diecezji przemyskiej na rok 1952*, s. 170.

²⁷ Nowy kościół konsekrowany w 1932 r. został zburzony w latach 1943-1944, zob. J. Bar, A. Szal, *Nowe kościoły diecezji przemyskiej w jej dawnych granicach w latach 1966-1992*, Przemyśl 1993, s. 143.

[s. 2].

5. Jeżowe²⁸ – dnia 16 listopada 1922 (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet).

Proboszcz: ks. Jan Swół²⁹. Wikary: ks. Zdzisław Michalski³⁰.

W b[ieżącym] roku ukończono budowę murowanego, pięknego kościoła, urządzenie przeniesione ze starego kościoła, a dnia 8/9 z okazji odpustu dokonano aktu poświęcenia i od tego dnia już w nowym kościele odprawia się nabożeństwa³¹. Stary kościół walący się, zastawia front nowego kościoła, jest zawadą, a nie pozwalają go usunąć, jeszcze na dodatek polecają go konserwować. Mogliby konserwatorzy rozebrać go i na innym miejscu postawić, a nowy kościół musi być przecież odsłonięty³².

Koszty na dokończanie nowego kościoła wyniosły 30.000.000 mkp. Stary organ zrestaurowano kosztem 8.000.000 mkp.³³ Wybudowano nową organistówkę, ogrodzono plebanię i cmentarz. Na drobne rzeczy sprawione do kościoła wydano 200.000 mkp. Plebania, wikarówka i budynki plebańskie w dobrym stanie. Stan moralny trochę niedomaga, było kilka wypadków mordu, przyczyną tego służba wojskowa, pijaństwo i wybory. Duchowieństwo pracuje według sił i przeciwdziała ze skutkiem. Bractwa kościelne ożywione. Duchowieństwo prowadzi życie przykładowe. To, czego nowy proboszcz w krótkim czasie dokonał, przeszło wszelkie oczekiwanie, mało kto potrafiłby tego dokonać, samego siebie niejako przeszedł, dlatego dla zachęty do dalszej pracy zaznaczam, że w zupełności zasługuje na odznaczenie.

6. Kopki³⁴ – dnia 11 grudnia 1922 (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet).

Ekspozyt: ks. Franciszek Zmarzły³⁵.

²⁸ Parafia erygowana 27 lutego 1603 r., zob. B. Kumor, *Dzieje diecezji*, s. 244; K. Ożóg, *Dzieje parafii Górno 1599-1999*, Górno–Rzeszów 1999, s. 35-36; L. Błądek, *Jeżowe (Historia, Obyczaje, Rozwój)*, Kielce [b.r.], s. 4-5.

²⁹ Jan Swół (22 VII 1886 r. – 1973 r.), święcenia kapłańskie przyjął 29 VI 1911 r., wikariusz w Jedliczu (1 VIII 1911 r. – 28 II 1914 r.), wikariusz *ad personam* w Turbi (1 III 1914 r. – 13 VI 1917 r.), wikariusz w Jeżowie od 13 VI 1917 r., następnie proboszcz także do 16 XII 1926 r., proboszcz w Kosienicach (17 XII 1926 r. – 19 XII 1933 r.), wikariusz w Harcie od 28 XII 1933 r., zwolniony 27 IV 1935 r., zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Jana Swoła; *Elenchus 1923*, s. 54.

³⁰ Ks. Zdzisław Michalski (7 I 1894 r. – 26 VI 1966 r.), święcenia kapłańskie przyjął 1 VI 1919 r., wikariusz w Woli Raniżowskiej (1 IX 1919 r. – 1921 r.), Jeżowie (1921 r. – 2 IX 1923 r.) i Żołyni (3 IX 1923 r. – 1 IX 1925 r.), katecheta także (1 IX 1925 r. – 11 X 1927 r.). 1 XI 1927 r. zamianowany administratorem w Ulanowie, 16 I 1929 r. objął tamtejsze probostwo, 27 III 1930 r. zamianowany administratorem w Lipowcu, 25 X 1933 r. w Wietrznem, 19 VIII 1935 r. w Narcie Nowym, a następnie w Kolonii Polskiej – Cieplicach, w 1948 r. wyjechał na Zachód, w 1951 r. inkardynowany do archidiecezji wrocławskiej, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Zdzisława Michalskiego.

³¹ Świątynia została wybudowana z cegły w stylu eklektycznym. Projektował ją inż. Stanisław Majerski z Przemysła, zob. *Rocznik Jubileuszowy Diecezji Sandomierskiej*, red. R. Janiec, P. Tylec, B. Krzos, S. Gurba, t. 2, Sandomierz 2018, s. 430.

³² Świątynia została wzniesiona w 1720 r., konsekrowana w 1723 r., zob. T. Moskal, *Budynki sakralne w parafii Raclawice w latach 1918-1939*, „Studia Sandomierskie”, 15/2008, z. 2-3, s. 117-134.

³³ A. Widak, *Organy w kościołach dekanatu Rudnik nad Sanem diecezji sandomierskiej (studium historyczno-instrumentoznawcze)*, „Rocznik Kolbuszowski”, 16/2016, s. 176.

³⁴ Pierwsza świątynia w Kopkach została wybudowana w 1461 r., i była to wówczas filia parafii w Bielinach. Parafię erygował w 1472 r. bp Jan Gruszczyński. W 1657 r. wieś z kościołem zniszczyły wojska Jerzego Rakoczegego. Od tej pory była włączona do parafii w Rudniku, zob. *Rocznik Jubileuszowy*, s. 432.

³⁵ Ks. Franciszek Zmarzły (2 IV 1889 r. – 11 IV 1956 r.), święcenia kapłańskie przyjął 29 VI 1913 r., wikariusz w Sieniawie (1 IX 1913 r. – 31 VIII 1914 r.), wikariusz *ad personam* w Grodzisku (1 IX 1914 r. – 30 VI 1918 r.), wikariusz w Raclawicach (1 VII 1918 r. – 30 VI 1922 r.), Kopkach (1 VII 1922 r. – 20 VII 1930 r.), administrator w Raclawicach (21 VII 1930 r. – 7 X 1930 r.), następnie proboszcz także, od 9 IV 1954 r. na urlopie zdrowotnym, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Franciszka Zmarzłego; T. Moskal, *Duszpasterze parafii w Raclawicach*

Ekspozytura utworzona od 1/7 1922. Kościół murowany, poświęcony 11 listopada b[ie-
żącego] r[oku]. Urządzenie prawie żadne. W powszednie dni nabożeństwo odprawia się
w kapliczce. Sprawę budowy plebanii i innych budynków mają przeprowadzić w r. 1923.

7. Kurzyzna³⁶ – dnia 6 grudnia 1922 (w[izytował] ks. I[gnący] Pyzik).

Proboszcz: ks. Jan Zajdel³⁷.

Kościół drewniany, blachą kryty, w dobrym stanie³⁸. Urządzenie i zaopatrzenie w szaty
i bieliznę dostateczne, wszystko utrzymane w czystości. Plebania w lichym stanie, inne bu-
dynki dobre. Staraniem ks. Proboszcza sprowadzono dwa dzwony za pieniądze ze składek
parafian. Do I^{szej} sp[owiedzi] i Komunii św. 115 dzieci przystąpiło. Ks. Proboszcz cieszy się
zaufaniem parafian.

8. Łętownia³⁹ – dnia 17 listopada 1922 (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet).

Ekspozyt: ks. Józef Grodecki⁴⁰. Wikary: ks. Franciszek Reising⁴¹.

Kościół murowany, blachą kryty, czysto utrzymany, dosłownie we wszystko zaopa-
trzony⁴². Plebania, wikarówka i inne budynki w dobrym stanie. Stan moralny dosyć dobry,
pijaństwo trafia się z okazji wesel. Młodzież powraca z wojska zepsuta. Do I^{szej} spowiedzi
i Komunii św. 70 dzieci przystąpiło. Pożycie duchowieństwa wzorowe, ks. wikary tylko
zauważa, że będąc na bardzo ubogiej parafii cierpi biedę. Pragnąłby dostać się na wikarówkę,
gdzie miałby większe dochody, i to polega na prawdzie.

w latach 1918-1939, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 92/2009, s. 169-172; B. Walicki, *Kapłani diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego (wybór). Leksykon biograficzny*, Przemysł 2023, s. 422-423.

³⁶ Parafia erygowana w 1913 r., zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, s. 512.

³⁷ Ks. Jan Zajdel (29 VI 1881 r. – 18 V 1928 r.), święcenia kapłańskie przyjął 1 VII 1906 r., wikariusz Laszkach (1 VIII 1906 r. – 1 VII 1909 r.) i Przeworsku (1 VII 1909 r. – 1 I 1912 r.), ekspozyt w Bonowie (1 I 1912 r. – 31 III 1917 r.), wikariusz w Tyczynie (1 IV 1917 r. – 22 V 1918 r.) i administrator tamże (22 V 1918 r. – 15 X 1918 r.), wikariusz w Medyni (16 X 1918 r. – 12 VI 1920 r.) i administrator tamże (13 VI 1920 r. – 6 X 1920 r.), administrator w Górnem (7 X 1920 r. – 21 XII 1920 r.), 22 XII 1920 r. zamianowany administratorem w Kurzynie, 14 IV 1921 r. objął tamtejsze probostwo, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Jana Zajdla.

³⁸ Kościół wzniesiony w latach 1816-1818, zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, s. 512.

³⁹ Parafia erygowana 28 stycznia 1928 r., *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, s. 343. Wcześniej była ekspozytu-
rą Rudnika.

⁴⁰ Ks. Józef Grodecki (19 VIII 1853 r. – 5 II 1940 r.), święcenia kapłańskie przyjął 29 VI 1879 r., wikariusz w Rze-
pienniku Biskupim (1 VIII 1879 r. – 1880 r.), Stojącach (1880-1881), Dobromilu (1881-1883), Jaworowie (1883-
-1885) i Krakowcu (1885-1890), od 1 V 1890 r. wikariusz *dirigens* w Gogołowie, następnie administrator tamże (do
1 III 1895 r.), wikariusz *ad personam* w Markowej (1895) i Harcie (1895 r. – 7 VII 1897 r.), ekspozyt w Ulanowie
(7 VII 1897 r. – 1 VI 1908 r.) i Łętowni (1 VI 1908 r. – 3 IX 1928 r.), od 4 IX 1928 r. administrator w Kurzynie,
zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Józefa Grodeckiego; A. Motyka, *Duszpasterze diecezji przemyskiej
obrzędka łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 10: Grodecki – Idzik),
„Zwiastowanie”*, 31/2022, nr 2, s. 162-163.

⁴¹ Ks. Franciszek Reising (23 I 1891 r. – 14 IX 1955 r.), święcenia kapłańskie przyjął 30 IV 1916 r., wikariusz
w Łączkach (1 VI 1916 r. – 1 XI 1916 r.), Woli Zarczyckiej (1 XI 1916 r. – 31 VII 1917 r.), Łętowni (1 VIII 1917 r. –
4 IX 1923 r.) i Przewrotnem (5 IX 1923 r. – 30 VII 1924 r.), ekspozyt w Mołodyczu (12 VIII 1924 r. – 15 VIII
1936 r.), następnie emeryt, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Franciszka Reisinga; *Elenchus 1923*, s. 54.

⁴² Świątynia została wzniesiona w 1719 r., przedłużona w 1890 r., zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*,
s. 34.

[s. 3]

9. Nisko⁴³ – d[nia] 21 grudnia 1922 (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet)

Ekspozyt: ks. Gerard Kielar⁴⁴.

W b. r. dokończono restauracji zniszczonego kościoła⁴⁵. Dnia 19 marca 1922 z okazji odpustu dokonano poświęcenia i odtąd już odprawia się w nim nabożeństwa. Urządzenia brakuje. Szaty i bielizna w wystarczającej ilości. Moralność dość dobra. Komunikantów rozdano 13.000.

Ks. Ekspozyt cieszy się zaufaniem.

10. Pysznica⁴⁶ – d[nia] 27 grudnia 1922 (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet).

Proboszcz: ks. Ignacy Pyzik. Wikary: ks. Jan Markiewicz⁴⁷.

W miejsce spalonego kościoła kaplica duża, dachówką kryta⁴⁸. Na nowy kościół rozprawa konkurencyjna odbędzie się w r. 1923. Urządzenie kaplicy, szaty, bielizna w wystarczającej ilości. Plebania i budynki w dobrym stanie. Moralność poprawia się po misji urządzonej w maju b[ieżącego] r[oku] Komunikantów wyszło 16.500. Dzieci do I^{szej} spowiedzi i Komunii św. przystąpiło 250. W trzech szkołach udzielano nauki religii regularnie. Pozycie duchowieństwa wzorowe, spokojne. Sprawiono w b[ieżącym] r[oku] baldachim, umbraculum, 3 ornaty i dwie chorągwie.

⁴³ Parafia erygowana 27 września 1927 r., zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, s. 220; T. Moskal, *Nisko*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 13, red. E. Gigilewicz, Lublin 2009, kol. 1327; *Zarys dziejów Niska*, s. 192-197.

⁴⁴ Ks. Gerard Kielar (3 V 1879 r. – IX 1939 r.), święcenia kapłańskie przyjął 26 VI 1904 r., wikariusz w Tuliłowach (1 VIII 1904 r. – 1 XII 1906 r.) i Samborze (1 XII 1906 r. – 1 XII 1909 r.), administrator tamże (1 XII 1909 r. – 1 VII 1910 r.), wikariusz w Przybyszówce (1 VII 1910 r. – 15 II 1911 r.) i Jarosławiu (15 II 1911 r. – 1 IX 1912 r.), ekspozyt w Nisku (1 IX 1912 r. – 6 III 1923 r.), proboszcz w Raclawicach (7 III 1923 r. – 19 V 1930 r.) i Brzozowie od 20 V 1930 r., dziekan brzozowski od 1934 r., zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Gerarda Kielara; T. Moskal, *Duszpasterze parafii w Raclawicach*, s. 169; *Zarys dziejów Niska*, s. 188-192; B. Walicki, *Kaplani diecezji przemyskiej*, s. 177-179.

⁴⁵ Świątynia spłonęła w czasie I wojny światowej „Nisko, kościół filialny z własnym kapłanem w r. 1896 wzniesiony, murow[any] – zniszczony tak, że sterczą gołe ściany bez dachu. Odbudowa bardzo kosztowna; nabożeństwo na razie w wynajętej Sali Sokoła”, zob. *Wykaz kościołów*, s. 49; *Zarys dziejów Niska*, s. 188-197.

⁴⁶ Parafia erygowana 8 sierpnia 1568 r., zob. B. Kumor, *Dzieje diecezji*, s. 241.

⁴⁷ Ks. Jan Markiewicz (21 IX 1895 r. – 5 VIII 1981 r.), święcenia kapłańskie przyjął 11 VI 1922 r., wikariusz w Pysznicy (VII 1922 – 27 VII 1923 r.), Jeżowie (28 VII 1923 r. – 28 VIII 1924 r.), Łętowni (29 VIII 1924 r. – 6 IX 1926 r.) i Drohobyczu (7 IX 1926 r. – 15 VIII 1931 r.), administrator w Narcie Nowym (15 VIII 1931 r. – 16 VIII 1935 r.), 16 VIII 1935 r. zamianowany administratorem w Ostrowie, 25 X 1935 r. objął tamtejsze probostwo, w lutym 1942 r. zamianowany administratorem w Birczy, w czerwcu tegoż roku objął tamtejsze probostwo, od 30 VIII 1945 r. ekspozyt w Pełkiniach, w 1970 r. przeszedł na emeryturę, zamieszkał jako rezydent w Pruchniku, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Jana Michalskiego.

⁴⁸ Świątynia została zniszczona w czasie I wojny światowej. W „Kronice Diecezji Przemyskiej” zapisano: „Pysznica. Kościół parafialny drewniany z r. 1784 – spłonął doszczętnie tak, że została tylko podmurówka ceglana. Trzy dzwony harmonijne stopiły się, czwarty dzwon, największy i najstarszy, który miał głos bardzo piękny i donośny, pękł spadając. Nabożeństwo w kaplicy prowizorycznej”, zob. *Wykaz kościołów*, s. 49.

11. Raclawice⁴⁹ – d[nia] 21 grudnia 1922 (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet]
 Proboszcz: ks. Wojciech Sapecki⁵⁰, wikary: ks. Stanisław Lubas jun[ior]⁵¹.

W miejsce spalonego kościoła postawiono w tych samych rozmiarach sposobem barokowym nowy kościół, który dnia 8 maja 1921 poświęcono i oddano do użytku⁵². Szaty i bielizna w wystarczającej ilości. Wewnętrzne urządzenie: chór z harmonią nożną, ławki, 3 ołtarze, sprawiono drogę krzyżową za 151.000 mkp⁵³. Tuwalnia za 51.000 mkp.⁵⁴ Bielizna kościelna za 100.000 mkp. Brązowe lichtarze odnowiono. Moralność parafii dosyć dobra.

12. Rudnik⁵⁵ – d[nia] 11 grudnia 1922. (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet]
 Proboszcz: ks. Jan Biały⁵⁶. Wikary ks. Stanisław Florkiewicz⁵⁷.

Kościół nie ma⁵⁸. Nabożeństwo odprawia się w starej plebanii przerobionej na kaplicę. Urządzenie prowizoryczne, szaty i bielizna w wystarczającej ilości. Sprawiono w b[iejącym] roku: baldachim, umbraculum, ołtarz prowizoryczny do odprawiania nabożeństw w dni upalne, 1 ornat, trochę bielizny. Do I^{szej} spow[iedzii] i Komunii św. przystąpiło 180 dzieci. Moralność dosyć dobra. Pożyte duchowieństwa harmonijne.

⁴⁹ Parafia erygowana przed 1325, zob. B. Kumor, *Dzieje diecezji*, s. 212.

⁵⁰ Ks. Wojciech Sapecki (11 IV 1844 r. – 29 XII 1922 r.), święcenia kapłańskie przyjął 15 VI 1873 r., wikariusz w Jeżowie (20 VIII 1873 r. – 14 IX 1874 r.) i Rozwadowie (14 IX 1874 r. – 4 V 1877 r.), ekspozyt w Ślęzakach (4 V 1877 r. – 24 III 1879 r.), proboszcz w Radomyślu (24 III 1879 r. – 13 III 1906 r.) i w Raclawicach od 13 III 1906 r., zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Wojciecha Sapeckiego; T. Moskal, *Duszpasterze parafii*, s. 166-167; B. Walicki, *Kaptani diecezji przemyskiej*, s. 317-320.

⁵¹ Ks. Stanisław Lubas (24 VI 1890 r. – 18 XI 1970 r.), święcenia kapłańskie przyjął 6 V 1917 r., wikariusz w Boguchwale (1 VI 1917 r. – 31 XII 1917 r.), Lesku (1 I 1918 r. – 31 VIII 1919 r.), Korczyni (1 IX 1919 r. – 30 VI 1922 r.) i Raclawicach (1 VII 1922 r. – 28 XII 1922 r.), administrator tamże (29 XII 1922 r. – 27 VII 1923 r.), wikariusz w Pyszniczy (28 VII 1923 r. – 1 VIII 1925 r.) i Błażowej (1 VIII 1925 r. – 18 VII 1927 r.), 19 VII 1927 r. zamianowany proboszczem usuwalnym w Żyznowie, 5 III 1934 r. objął probostwo w Przewrotnem, w XI 1935 r. złożył dobrowolną rezygnację i 10 XI 1935 r. został zamianowany administratorem w tej parafii, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Stanisława Lubasa; T. Moskal, *Duszpasterze parafii Raclawice*, s. 172.

⁵² T. Moskal, *Budynki sakralne w parafii Raclawice*, s. 117-124.

⁵³ Jak już wspomniano, zostały one zakupione w 1922 roku za 46 000 mk. Namalował ją Jan Bukowczyk z Krakowa. Parafianin z Raclawic o nazwisku Woźniak opłacił je za 80 000 mk. w ramy z drzewa sosnowego. Być może brakująca różnica (25 000 mk.) została wliczona w tzw. „koszty manipulacyjne”, zob. T. Moskal, *Inwentarz*, s. 124.

⁵⁴ Wg *Księgi dochodów i rozchodów parafii Raclawice*, tuwalnię zrobili ss. felcjanek w Przemysłu za 25 000 mk., zob. tamże, s. 124.

⁵⁵ Parafia erygowana w 1583 r., zob. B. Kumor, *Dzieje diecezji*, s. 242; K. Ożóg, *Dzieje parafii*, s. 22-24.

⁵⁶ Ks. Jan Biały (3 VI 1885 r. – 26 VIII 1945 r.), święcenia kapłańskie przyjął 29 VI 1910 r., wikariusz w Gorlicach (do 1 VIII 1915 r.), ekspozyt w Koniuszkach Siemianowskich (do 7 VI 1920 r.), proboszcz w Rudniku (do 4 X 1926 r.) i Niebieszczańach (do 26 VIII 1945 r.), zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Jana Białego; A. Motyka, *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 2: Banasz – Biega)*, „Zwiastowanie”, 29/2020, nr 2, s. 216.

⁵⁷ Ks. Stanisław Florkiewicz (22 II 1890 r. – 7 VI 1955 r.), święcenia kapłańskie przyjął 6 V 1917 r., wikariusz w Chłopcach (do 30 VI 1918 r.), Pniowie (do 31 XII 1919 r.), Kamieniu (do 5 II 1921 r.) i Rudniku (do 31 VII 1923 r.), katecheta w Ulanowie (do 31 I 1928 r.), Starym Samborze (do 1 IX 1934 r.), Głogowie Małopolskim (do 30 VI 1953 r.), później przeniesiony w stan spoczynku, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Stanisława Florkiewicza; A. Motyka, *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 7: Dyszyński – From)*, „Zwiastowanie”, 30/2021, nr 3, s. 293.

⁵⁸ O świątyni w Rudniku napisano: „Rudnik, kościół parafialny] drewniany z r. 1791 – splanął doszczętnie z całym urządzeniem. Osiem dzwonów harmonijnych (w przypisie: Ś.P. ks. Aleksander Wyżkowski, proboszcz tużejszy (+1895), był wielkim miłośnikiem muzyki, także i muzyki dzwonów: on to nasprawił dzwonów chociaż niewielkich, ale harmonijnych, tyle, ile ich tylko dzwonnica drewniana udźwignąć mogła) stopiło się w pożarze. Nabożeństwo na starej plebanii już niezamieszkałej, na nabożeństwo zbyt niskiej”, zob. *Wskaz kościołów*, s. 49.

13. Stany⁵⁹: d[nia] 22 września 1922. (w[izytował] ks. M[ichał] Dukiet).
 Proboszcz: ks. Franciszek Kułak⁶⁰.

Kościół drewniany nowo pokryty gontem w dobrym stanie, czysto utrzymany⁶¹. Szaty i bielizna w obfitej liczbie. Plebania i budynki odrestaurowane w dobrym stanie.

[s. 4]

Stan moralny powoli podnosi się urządzonych misjach. Rozdano komunikantów ok. 10000. Bractwa kościelne ożywione. Do I^{szej} spow[iedzi] i Komunii św. Przystąpiło 102 dzieci.

14. Ulanów⁶²: d[nia] 13 grudnia 1922. (w[izytował] ks. I[gnący] Pyzik).

Ekspozyt: ks. Klemens Dubiel⁶³.

Kościół drewniany w dobrym stanie, czysto utrzymany, bardzo obficie we wszystko potrzebne zaopatrzone⁶⁴. W grudniu 1921 oprawiono nowy dzwon za 700.000 mkp. Plebania w części zawilgocona. W miejsce budynku gospodarczego zniszczonego przez pożar postawili parafianie w lecie 1922 dwa oddzielne, nowe, piękne budynki gospodarcze. Moralność dobra. Ks. Ekspozyt pracuje wydatnie, cieszy się wielkim uznaniem.

15. Nadto wspominam o ks. Józefie Wróblewskim⁶⁵, katechecie szkoły powszechnej w Nisku, wyświęconym w r. 1909 i o ks. Antonim Szpili⁶⁶, katechecie w seminarium w Rudniku, wyświęconym w r. 1911. Obaj pracują w swym zawodzie z całym zamięłowaniem a prowadzenie się ich jest wzorowe. Proszę o odznaczenie dla nich.

⁵⁹ Parafia w Stanach została erygowana w 1818 r., zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994.*, s. 228.

⁶⁰ Ks. Franciszek Kułak (16 VII 1877 r. – 2 V 1936 r.), święcenia kapłańskie przyjął 30 VI 1901 r., wikariusz w Milczycach (15 VIII 1901 r. – 1 VII 1904 r.), ekspozyt w Barze (1 VII 1904 r. – 1 VIII 1906 r.), wikariusz we Frysztaku (1 VIII 1906 r. – 1 I 1909 r.) i Kurzynie (1 I 1909 r. – 15 I 1910 r.), ekspozyt w Koniuszkach Siemianowskich (15 I 1910 r. – 31 VII 1915 r.), wikariusz w Jeżowie (1 VIII 1915 r. – 29 XII 1915 r.), proboszcz w Stanach od 29 XII 1915 r., dziekan rudnicki od 1931 r., zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Franciszka Kułaka; *Schematismus 1916*, s. 190; B. Walicki, *Kapłani diecezji przemyskiej*, s. 212-214; tenże, S. Zych, *Ks. Franciszek Kułak (1877-1936)*, „Zwiastowanie”, 31/2022, nr 3, s. 213-223.

⁶¹ Kościół w Stanach był kaplicą wybudowaną staraniem Rozalii Tarnowskiej w końcu XVIII w., rozbudowaną około 1802 r, poświęcony w 1884 r., zob. *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994.*, s. 228-229.

⁶² Parafia w Ulanowie została erygowana 27 września 1928 r., do tego czasu Ulanów był filią parafii w Bielinach, zob. T. Kumik, *Wielki jubileusz kościoła parafialnego w Ulanowie oraz Dni Ulanowa*, Ulanów 1993, s. 7-8; *Rocznik diecezji sandomierskiej 1994.*, s. 514-515.

⁶³ Ks. Klemens Dubiel (3 IX 1886 r. – 22 I 1956 r.), święcenia kapłańskie przyjął 29 VI 1913 r., wikariusz w Kraszynie (do 31 VII 1915 r.), Humniskach (do 31 VII 1916 r.), Stojańcach (do 15 III 1919 r.), Pyszniczy (do 15 VII 1921 r.), ekspozyt w Ulanowie (do 19 IX 1927 r.), proboszcz w Czyszkach (do 31 VIII 1938 r.), zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Klemensa Dubiela; A. Motyka, *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918)*. *Szkieł biograficzne (cz. 6: Czyki – Dymnicki)*, nr 2, s. 218.

⁶⁴ Kościół w Ulanowie została wzniesiony w 1643 r., zob. T. Kumik, *Wielki jubileusz*, s. 9-10.

⁶⁵ Ks. Józef Wróblewski (5 I 1886 r. – 21 VI 1955 r.), święcenia kapłańskie przyjął 24 VI 1909 r., wikariusz w Rudniku nad Sanem (15 VII 1909 r. – 1 XI 1911 r.) i Krakowcu (1 XI 1911 r. – 1 IX 1913 r.), kolejno katecheta w Nisku do 30 I 1952 r., później przeszedł na emeryturę, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Józefa Wróblewskiego.

⁶⁶ Ks. Antoni Szpila (9 IX 1887 r. – 19 III 1970 r.), święcenia kapłańskie przyjął 29 VI 1911 r., wikariusz w Tarnowcu (1911 r. – 1914 r.) i Brzozowie (1914 r. – 1915 r.), katecheta gimnazjalny tamże (1915 r. – 1918 r.), katecheta i wikariusz w Rzeszowie (1918 r.), kolejno katecheta w seminarium w Rudniku nad Sanem do 1932 r., katecheta gimnazjalny w Nisku do 1937 r. i Łańcucie do 1953 r., 1 IX 1953 r. przeszedł na emeryturę, zob. AAPrz, APK TS, Tabela służbowa ks. Antoniego Szpili.

Od Urzędu dziekańskiego rudnickiego
w Rozwadowie d[nia] 4 lipca 1923.
Ks. M[ichał] Dukiet.

L. 3623

Z Kurii Biskupiej w Przemyśle 25 października 1923.

Do Przew[ielebnego] Urzędu Dekanatu Rudnickiego w Rozwadowie.

Cieszymy się bardzo, ilekroć możemy W[ielebnemu] Duchowieństwu Naszemu wyrazić słowa uznania za pracę. W[ielebnie] Duchowieństwo dekanatu rudnickiego, jak dowiadujemy się ze sprawozdania Przewielebności Twojej, stara się o ile możliwości spełniać sumiennie i gorliwie swoje obowiązki, pracuje zbawieniem dusz sobie powierzonych, a równocześnie troska się mimo ciężkich czasów i o ozdobę Domów Bożych. Wyrażając Przewielebności Twojej i W[ielebnemu] duchowieństwu dekanalnemu Nasze uznanie, jako wyraz Naszego podziękowania przesyłam Nasze błogosławieństwo.

Bibliografia

Źródła rękopiśmienne

Archiwum Archidiecezji Przemyskiej (AAPrz):

sygn. Teczki Dekanatów Stare (TDS) XXV/2 RUDNICKI, *Sprawozdanie z wizytacji w dekanacie rudnickim dokonanej w r. 1922*, b.p.

Akta Personalne Książy, Tabele Służbowe (APK TS), Tabele służbowe książy: Jana Białego, Klemensa Dubiela, Michała Dukietę, Stanisława Florkiewicza, Józefa Grodeckiego, Gerarda Kielara, Franciszka Kułaka, Stanisława Lubasa, Jana Markiewicza, Zdzisława Michalskiego, Ignacego Pyzika, Franciszka Reisinga, Wojciecha Sapeckiego, Jana Swoła, Antoniego Szpili, Wojciecha Wanielisty, Józefa Wróblewskiego, Szczepana Zagalaka, Jana Zajdla, Leona Ziębki, Franciszka Zmarzłego.

Archiwum Parafii Raclawice (APR)

b.s. *Księga dochodów i rozchodów*.

Źródła drukowane

Elenchus Cleri Dioeceseos Rit[us] Lat[ini] Premisliensis, Premisliae 1923.

Schematismus Universi Venerabilis Cleri Saecularis Et Regularis Ritus Latini Premisliensis Pro Anno Domini 1917, Premisliae 1916.

Opracowania

Ataman J., *Zarys dziejów diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego*, Przemyśl 1985.

Bar J., Szal A., *Nowe kościoły diecezji przemyskiej w jej dawnych granicach w latach 1966-1992*, Przemyśl 1993.

Błądek L., *Jeżowe (Historia, Obyczaje, Rozwój)*, Kielce [b.r.].

Gajewski B., *Bieliny. Wieś nad Sanem*, Stalowa Wola 1991.

Gajewski B., *Rys historyczny parafii Bieliny*, Rzeszów 1997.

Haptaś K., *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1924*, „Rocznik Kolbuszowski”, 19/2019, s. 347-352.

Haptaś K., *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1927*, „Rocznik Kolbuszowski”, 20/2020, s. 295-302.

Haptaś K., *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1918*, „Rocznik Kolbuszowski”, 14/2014, s. 53-58.

- Haptaś K., *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego z roku 1922*, „Rocznik Kolbuszowski”, 15/2015, s. 43-49.
- Haptaś K., *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego za rok 1926*, „Rocznik Kolbuszowski”, 13/2013, s. 67-70.
- Haptaś K., *Wizytacja dziekańska dekanatu kolbuszowskiego za rok 1923*, „Rocznik Kolbuszowski”, 18/2018, s. 439-436.
- Haptaś K., *Wizytacja dziekańska parafii kolbuszowskiej z 12 lutego 1878 r.*, „Rocznik Kolbuszowski”, 10/2010, s. 75-81.
- Konik S., *Dwie historie. Parafia Domostawa*, Domostawa 2022.
- Kumik T., *Wielki jubileusz kościoła parafialnego w Ulanowie oraz Dni Ulanowa*, Ulanów 1993.
- Kumor B., *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, Kraków 2002.
- Kumor B., *Ustrój i organizacja Kościoła polskiego w okresie niewoli narodowej 1772-1918*, Kraków 1980.
- Litak S., *Kościół łaciński w Rzeczypospolitej około 1772 roku. Struktury administracyjne*, Lublin 1996.
- Materiały do instrukcji wydawniczej dla źródeł do dziejów najnowszych Polski*, oprac. S. Kalabiński, F. Tych, Warszawa 1958 [mps powielany], w: J. Tandecki, K. Kopiński, *Edytorstwo źródeł historycznych*, Warszawa 2014, s. 413-447.
- Momidłowski S., *Wspomnienia pośmiertne o przemyskich kapłanach*, Przemyśl 2019.
- Moskal T., *Budynki sakralne w parafii Raclawice w latach 1918-1939*, „Studia Sandomierskie”, 15/2008, z. 2-3, s. 117-134.
- Moskal T., *Duszpasterze parafii w Raclawicach w latach 1918-1939*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 92/2009, s. 165-176.
- Moskal T., *Inwentarz parafii Raclawice z 1923 roku*, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, 113/2020, s. 285-300.
- Moskal T., Zych S., *Dekanat rudnicki w świetle wizytacji z 1918 roku*, „Saeculum Christianum”, 30/2023, nr 2, s. 316-327.
- Moskal T., *Nisko*, w: *Encyklopedia Katolicka*, t. 13, red. E. Gigilewicz, Lublin 2009, kol. 1327.
- Motyka A., *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 2: Banasz – Biega)*, „Zwiastowanie”, 29/2020, nr 2, s. 187-221.
- Motyka A., *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 6: Czyki – Dymnicki)*, „Zwiastowanie”, 30/2021, nr 2, s. 175-232.
- Motyka A., *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 7: Dyszyński – From)*, „Zwiastowanie”, 30/2021, nr 3, s. 245-301.
- Motyka A., *Duszpasterze diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w okresie niewoli narodowej (1772-1918). Szkice biograficzne (cz. 10: Grodecki – Idzik)*, „Zwiastowanie”, 31/2022, nr 2, s. 161-219.
- Ozóg K., *Dzieje parafii Górno 1599-1999*, Górno–Rzeszów 1999.
- Protokoły wizytacyjne dekanatu bytomskiego z lat 1792-1793*, wyd. J. Pater, Poznań–Wrocław 2003.
- Rawski J., *Wybrane zagadnienia dotyczące administracji kościelnej w widłach Wisły i Sanu*, Tarnobrzeg 1997.
- Rocznik diecezji przemyskiej na rok 1952*, Przemyśl 1952.
- Rocznik diecezji sandomierskiej 1994*, red. A. Kończak, Sandomierz 1994.
- Rocznik diecezji sandomierskiej 1997*, red. A. Kończak, Sandomierz 1998.
- Rocznik Jubileuszowy Diecezji Sandomierskiej*, red. R. Janiec, P. Tylec, B. Krzos, S. Gurba, t. 2, Sandomierz 2018.
- Szopa K., *Księża bieccy*, Biecz 2008.

- Walicki B., *Kapłani diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego (wybór). Leksykon biograficzny*, Przemysł 2023.
- Walicki B., Zych S., *Ks. Franciszek Kulak (1877-1936)*, „Zwiastowanie”, 31/2022, nr 3, s. 213-223.
- Walicki B., Zych S., *Obraz dekanatu diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w roku 1938 w świetle schematyzmu miechocińskiego diecezjalnego i „Kroniki Diecezji Przemyskiej”*, „Zwiastowanie”, 33/2023, nr 1 [w druku].
- Weiss A., *Raporty dziekanów o stanie kościołów diecezji poznańskiej w 1797 roku*, Lublin 2010.
- Widak A., *Organy w kościołach dekanatu Rudnik nad Sanem diecezji sandomierskiej (studium historyczno-instrumentoznawcze)*, „Rocznik Kolbuszowski”, 16/2016, s. 173-199.
- Wójcik Z.K., *Udział księży diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego w działalności podziemia antykomunistycznego w latach 1944-1956. Przyczyny – fakty – represje*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, 2003, t. 36, z. 1, s. 217-234.
- Wyczawski H.E., *Wprowadzenie do studiów w archiwach kościelnych*, wyd. drugie poprawione i uzupełnione, red. T. Moska, A.K. Sitnik, Kalwaria Zebrzydowska 2013.
- Wykaz kościołów diecezji przemyskiej ob. łac. wskutek wojny całkowicie zniszczonych lub częściowo uszkodzonych*, „Kronika Diecezji Przemyskiej”, 17/1917, s. 43-51.
- Zarys dziejów Niska*, red. T. Moskał, Sandomierz 2023.